

Representantforslag nr. 5

(2007-2008)

fra stortingsrepresentantene Ine Marie Eriksen Søreide og Gunnar Gundersen

Dokument nr. 8:5 (2007-2008)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ine Marie Eriksen Søreide og Gunnar Gundersen om en landsomfattende kartlegging av årsakene til og omfanget av tapt undervisningstid i hele grunnopplæringen

Til Stortinget

BAKGRUNN

Det har i den senere tid kommet mange signaler om at det tapes mye undervisningstid i skolen. For det første tapes det mye tid hver skoletime på bråk, uro og på forsinkelser. Det gjør at undervisningen kommer sent i gang, og at den blir avbrutt og forstyrret underveis. For det andre ser det ut til at flere timer faller bort, og at det er stadig mindre undervisning mot slutten av vårsemesteret. Tiden som skulle vært brukt til undervisning i fag, brukes til andre aktiviteter eller faller helt bort. Elevene får i mange tilfeller ikke den undervisningen de har krav på.

Tapt undervisningstid som følge av bråk, uro og forsinkelser

Det finnes ikke mye systematisk dokumentasjon på omfanget av denne typen tapt undervisningstid, men både PISA 2003 og Elevundersøkelsen 2006 gir indikasjoner på at til dels mye undervisningstid går bort som følge av uro i timene.

PISA 2003 dokumenterer at i alle - eller nesten alle - matematikktimene mener 40 prosent av norske elever at det er bråk og uro, og 34 prosent sier at læreren må vente lenge før elevene roer seg. 35 prosent sier at elevene ikke begynner å arbeide før lenge etter at timen har begynt. Populasjonen i undersøkelsen omfatter 15-åringer, altså elever på ungdomstrinnet. Rektorene ble også spurt, og så mange som 71 pro-

sent mener at læringen hemmes mye eller i noen grad av forstyrrende elever. Dette forholdet ble bekreftet senest i Elevundersøkelsen 2006, hvor 22,6 prosent av elevene mener at læreren aldri eller sjelden kan starte undervisningen uten å bruke mye tid på å få ro i klassen. Ytterligere 36,6 prosent mener at læreren av og til kommer i gang med undervisningen med en gang. Elevundersøkelsen spør elever på syvende og tiende trinn, samt Vg 1 i videregående opplæring.

Tapt undervisningstid som følge av omdisponering og bortfall av undervisning

I tillegg til den undervisningstiden som blir borte på grunn av bråk, uro og forsinkelser, mistet elevene undervisningstid gjennom måten skolene organiserer skoleåret på, og gjennom fravær av vikarer.

Utgangspunktet er at staten regulerer det minimumstallet undervisningstimer elevene skal ha. Skoleeier står fritt til å tilby flere timer, men ikke færre. Antall timer undervisning i forskjellige fag er også definert ut fra en minimumsstandard som skoleeier kan overskride, men ikke gå under.

Det er ikke mulig å finne noen systematisk og landsomfattende undersøkelse av hvorvidt disse normene faktisk følges opp av skolene. Derimot har det i løpet av de siste månedene fremkommet flere eksempler i pressen som belyser dette forholdet:

Aftenposten ba våren 2007 ni elever ved ni forskjellige videregående skoler loggføre hvilken undervisning de har hatt fra 10. april 2007 til ca. 21. juni i 2007. Det viser seg at for disse elevene har i gjennomsnitt mer enn 30 prosent av timene forsvunnet. Årsaken er blant annet "lærerfravær, ekskursjoner, avslutningsarrangement, kinobesøk, - eller rett og slett et ønske om å ta fri". [...] "Det er ikke eksamener og lesedager som i første rekke er årsaken til at timeplanen ikke blir fulgt. I ukene før sommerferien fylles skoledagene av både bading, kakespising,

teater, kino og ekskursjoner. En av de hyppigste årsakene til at timeplanen ikke følges, er likevel at læren er opptatt med andre ting - som kurs, turer med andre klasser og sensorvirksomhet." (sitat fra Aftenposten 22. juni 2007.)

Hvis hver tredje undervisningstime går tapt i to og en halv måned, betyr det i et treårig løp at til sammen to og en halv måneders undervisningstid går fullstendig tapt for en elev i videregående opplæring. I tillegg er det grunn til å tro at undervisningstid blir brukt til andre formål resten av året også, om enn ikke i samme omfang. Selv om eksemplene er fra videregående opplæring, må det antas at det samme problemet gjør seg gjeldende også i grunnskolen.

I en artikkel i Aftenposten 20. januar 2007 skriver realfaglærer ved Bamble videregående skole, Tor Henning Olssen, om en dagbok han har ført de siste ti årene som dokumenterer at elevene hans har fått færre og færre reelle undervisningstimer i klasserommet. I 2006 forsvant hver fjerde fysikktime.

Behov for landsomfattende kartlegging

Felles for begge formene for tapt undervisningstid er at det ikke finnes systematiserte data over årsakene til og omfanget av dem. Men de indikasjonene som PISA 2003 og Elevinspektørene 2006 gir, sammen med flere enkeltstående rapporteringer fra elever, foreldre og lærere, er etter forslagsstillernes mening et grunnlag for betydelig uro.

FORSLAG

Det fremmes på denne bakgrunn følgende

for s l a g :

Stortinget ber Regjeringen igangsette en landsomfattende kartlegging av årsakene til og omfanget av tapt undervisningstid i hele grunnopplæringen.

5. oktober 2007